

Utdrag av foredrag mandag 8. februar 1982.

BEDRIFTSLEDELSE OG SAMFUNNSØKONOMI

Regjeringen har satt opp som ett av sine hovedmål å gjenreise vekstevnen i norsk økonomi. Ny vekst er selve hovedgrunnlaget for at vi skal kunne klare å trygge sysselsetting og opprettholde og utdype velferdssamfunnet.

Situasjonen kaller på innsats, vilje til omstilling og høyere produktivitet. Dette er krav som må gjelde alle grupper. Tema for dette foredrag er imidlertid hvor meget en effektiv og profesjonell bedriftsledelse betyr for vår evne til å skape ny vekst, og hva vi kan gjøre for å sikre oss den beste ledelse.

Vi hører ikke sjelden påstander om svak bedriftsledelse som årsak til problemer i næringslivet. Jeg vil ikke gi min tilslutning til slike påstander som en generell beskrivelse, men vi bør allikevel ta slike spørsmål alvorlig. Vi må se nøye på forhold som kan bremse fremveksten av dyktige ledere og gjennomføre tiltak som kan påvirke rekrutteringen til lederoppgaver i næringslivet i gunstig retning. For politikerne må det derfor være en viktig oppgave å være med på å skape et klima og rammebetingelser som i større grad enn i dag stimulerer til effektiv bedriftsledelse, fordi det er et av vilkårene for den produksjonsøkning vi trenger.

Under utformingen av politikken må vi ha for øye at forholdene må ligge til rette for effektiv, profesjonell og kreativ ledelse i vårt samfunn.

Man kommer ikke forbi at dette blant annet krever et skattesystem som i større grad verdsetter innsats og ansvar. En del av årsaken til dagens problemer ligger nok i at den enkelte ikke får nok igjen for å yte en ekstra innsats, som ofte går ut over andre viktige områder som familieliv, fritid etc. Dette problem rammer mange, blant andre mange ledere. I en slik situasjon er det ikke til å undres over at noen vegrer seg for å påta seg krevende oppgaver, for eksempel lederoppgaver. Ofte vil det jo nemlig være slik at man kan få omtrent samme materielle utbytte uten det ansvar og de forpliktelser som følger med lederposisjoner. Nødvendige lettelser i personbeskatningen er et viktig enkeltbidrag myndighetene kan gi i arbeidet for å unngå en "lederkrise".

Det er også nødvendig med omlegginger i skole- og utdanningspolitikken, med større vekt på faglige prestasjoner, innsats og utfordringer. Skolen er elevenes arbeidsplass og de må allerede her lære den sannhet som de vil møte senere i livet, at det er en klar sammenheng mellom arbeidsinnsatsen og resultatene. Som kjent er Regjeringen allerede i full gang med å gjennomføre en kursendring i skolepolitikken.

Vi må utvikle samarbeidet i bedriftslivet videre, på en måte som fremmer en effektiv arbeidsdeling og ledelse på alle plan. Men vi må vokte oss for å skape et

ineffektivt "møtebyråkrati" og isteden finne frem til ordninger som i større grad makter å trekke med alle ansatte i arbeidet og ansvaret for utviklingen for arbeidsplassen uten unødig tidsforbruk.

En viktig grunn til at det etter hvert er blitt vanskeligere å lede effektivt en privatøkonomisk virksomhet i Norge, er nok den utvikling vi har hatt med stadig mer innfløkte ansvarsforhold mellom myndighetene og næringslivet. Det voksende reguleringssamfunn har ikke bare vært en hemsko for etablering av ny virksomhet, det har også gjort det stadig vanskeligere å utøve visse lederfunksjoner rasjonelt.

Det er derfor nødvendig med en omlegging av næringspolitikken, med vern om markedsøkonomien og den desentraliserte beslutningsprosess. Vi må skape klare rammebetingelser og ansvarsforhold mellom myndighetene og bedriftene, og komme bort fra subsidiementaliteten. Hvis vi klarer å legge om næringspolitikken tilstrekkelig i retning av lønnsomhet, effektivitet og omstillinger, vil dette også være et bidrag til å løse lederproblemer i norsk næringsliv.